

Motion till riksdagen 2009/10:Ub542

av Sofia Arkelsten m.fl. (m, v, fp, c, kd)

Obligatorisk lärarutbildning om undervisning i sex och samlevnad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk lärarutbildning i undervisning i sex och samlevnad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppdra till Skolverket att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen.

Motivering

I över 50 år har sex och samlevnad varit obligatoriskt i den svenska skolan. Trots det visar undervisningen på stora brister. Kvaliteten och innehållet skiljer sig också åt mycket mellan skolor. En anledning till det är att endast runt sex procent av lärarstudenterna får undervisning i sex och samlevnad, trots att ämnet enligt läroplanerna (Lpo 94 och Lpf 94) ska vara ämnesövergripande.

En undersökning från Skolverket ”Diskriminerad, trakasserad, kränkt” (mars 2009) visar att trakasserier och kränkningar är vanligt förekommande i skolan. Mycket av detta skulle kunna motverkas om lärarna utbildats i sexualitet, genus och hbt-frågor.

Ofta är kränkningarna kopplade till de olika diskrimineringsgrunderna kön, sexuell läggning, etnicitet, funktionshinder, religion och exempelvis utseende och ålder. I undersökningens intervjuer uppger eleverna att det råder ett tufft socialt klimat i skolan. Till exempel förväntas pojkar uppträda på ett visst sätt och ha vissa intressen som anses vara särskilt maskulina. Här spelar också synen på sexualitet en stor roll och heteronormativiteten får stora konsekvenser. I intervjuerna framkom också att manlig homosexualitet är laddad, särskilt för pojkar i grund- och gymnasieskolan. Det finns också en föreställning om att det är lättare för tjejer än för killar att komma ut som homosexuella.

Fel! Okänt namn på

De flesta skolor uppger i undersökningen att de har en likabehandlingsplan, men det räcker inte. Skolverket föreslår därför i sin rapport att ett normkritiskt perspektiv förankras i lärarutbildningen. Skolverket betonar också att huvudmännen bär det yttersta ansvaret för att ge skolan förutsättningar för att kunna arbeta mot olika former av kränkningar.

För tio år sedan, 1999, granskade Skolverket sex- och samlevnadsundervisningen i de svenska skolorna. Det visade sig att kvaliteten skiftar kraftigt mellan och inom skolorna. Det gör att likvärdigheten i den undervisning som eleverna enligt skollagen ska få undergrävs. Exempel på kritik är att undervisningen har en biologisk slagsida eller förbigår frågor om genus, liksom om smitt- och graviditetsskydd, och att hbt-elever (hbt = homo- och bisexuella samt transpersoner) inte känner sig inkluderade i undervisningen.

Internationell forskning, sammanställd av Socialstyrelsen 2008, visar att skolan har en central och avgörande roll i unga människors kunskap om sex och samlevnad. Inte minst är skolans roll i detta sammanhang betydelsefullt för pojkar. De stora bristerna i sex- och samlevnadsundervisningen får konsekvenser. De senaste åren har antalet sexuellt överförbara sjukdomar ökat i Sverige, i synnerhet förekomsten av klamydia. Även andra sjukdomar såsom syfilis och gonorré har börjat spridas igen i Sverige.

Sex- och samlevnadsundervisning är ett kunskapsområde med specifika förutsättningar, precis som andra ämnen i skolan. För att skolan ska kunna leva upp till läroplanen och för att alla elever ska få en kvalitativ sex- och samlevnadsundervisning måste ämnet bli obligatoriskt på lärarutbildningen. Lärarna har rätt att känna sig trygga i sin pedagogiska uppgift och eleverna har rätt att känna sig trygga med att de har kompetenta lärare i ämnet. När nu en ny lärarutbildning ska utformas bör därför sex och samlevnad och genusfrågor införas som ett obligatoriskt inslag i lärarutbildningen. Ämnet ska i enlighet med Skolverkets förslag också omfatta ett normkritiskt tänkande.

Andra åtgärder för att stärka grund- och gymnasieskolans sex- och samlevnadsundervisning är att regeringen ger ett tydligt uppdrag till Skolverket att regelbundet granska och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen.

Detta vill riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 september 2009

Sofia Arkelsten (m)

Hans Linde (v)

Annika Qarlssohn (c)

Cecilia Wigström i Göteborg (fp)

Rosita Runegrund (kd)